

П. Г. Удхаус

Джийвс и съученичката

През есента на годината, когато ноемврийските надбягвания в Манчестър бяха спечелени от Йоркширския Пудинг, съдбата на моя стар приятел Ричард (Бинго) Литъл, изглежда, бе достигнала своя щастлив... е, де... как беше оная дума? Иначе казано, всичко му вървеше като по ноти. Хранеше се добре, спеше още по-добре, имаше щастлив брак, а тъй като чичо му Уилбърфорс най-сетне хвърли топа наред всеобщо уважение, Бинго се оказа на всичкото отгоре и наследник на солидни доходи и имение в провинцията на трийсет мили от Порич. След като му бях погостувал известно време, аз се прибрах у дома убеден, че ако някога някой е бил тип-топ от горе до долу, то този някой е тъкмо Бинго.

А у дома ми се наложи да се завърна, защото семейният съвет ме изстреля в Хароугетските минерални бани да съпровождам чичо Джордж, чийто черен дроб отново му играеше номера. Но, докато закусвахме с Бинго в деня на моето отпътуване, аз охотно приех поканата му да се върна и да продължа гостуването си веднага щом успея да се отърва от чичо и да се прибера отново в лоното на цивилизацията.

– Да дойдеш навреме за надбягванията в Лейкнъм – заръча Бинго, докато си препълваше за пореден път чинията с наденици и бекон – винаги си е бил лакомичък, а чистият въздух явно действаше насърчително на апетита му. – Ще отидем с колите и ще си натъпчем кошниците с храна.

Тъкмо да кажа, че няма да пропусна такова събитие, и госпожа Бинго, която четеше кореспонденцията си зад чаша с кафе, внезапно нададе доволен писък.

– Олеле, писанче! – изквича тя.

Сигурно си спомняте, че преди женитбата си госпожа Б. се подвизаваше като прочута писателка на име Роузи М. Банкс и затова ѝ остана навикът да се обръща към втората половина от домашието си по този отблъскващ начин. Предполагам, че това е неизбежно, след като цял живот си съчинявал сърцераздиращи писания за масите. Впрочем Бинго нямаше нищо против. Според мен, след като му е известно, че женицата му е автор на такива изтъкнати бълвочи като „Мървин Кийн“ и „Момичето от фабриката“, той се благодари, че не е нещо по-страшно.

– Маци-писанко – продължи тя. – Това е ужасно сладуресто!

– Кое?

– Лора Шайк иска да ни дойде на гости.

– Таз пък коя е?

– Толкова пъти съм ти разказвала за Лора! Моята най-близка и

любима приятелка от училище. Аз направо я обожавах! Какъв бистър ум! Иска да отседне у нас за една-две седмици.

- Дадено.
- Наистина ли нямаш нищо против?
- Разбира се, че не. Щом ти е приятелка...
- Пиленцето ми! – изпрати му тя въздушна целувка.
- Ангелче! – не ѝ остана дължен Бинго и отново зарови нос в наденичките.

Ужасно сладко, ако питате мен. Уютна домашна сценка. Жизнерадостна размяна на нежности и тям подобни. Споменах това на Джейвс още щом потеглихме.

– В тези тревожни времена, Джейвс, когато съпругите само гледат как да се изявят на какви ли не поприща, а съпрузите им естествено не пропускат възможността да свърнат зад ъгъла и да вършат онова, дето хич не бива да го вършат, докато семейното огнище, така да се каже, е обвито в пламъци, ужасно е приятно да попаднеш на сплотена, любеща двойка.

- Напълно сте прав, сър.
- Имам предвид Бингови – господин и госпожа.
- Именно, сър.
- Какво беше казал поетът за двойки като Бингови?
- „Два разума с едничка мисъл, две тупкащи в едно сърца“, сър.
- Страхотно описание!
- Да, сър. Доколкото ми е известно, всички са доволни от него.

А всъщност, макар и през ум да не ми минаваше онази заран, бях дочул първите глухи тътени на приближаващата буря. Невидима, там нейде зад кулисите. Съдбата вече си е надявала безмълвно боксовите ръкавици.

Успях сравнително бързо да се отърва от чичо Джордж и като го оставих да се въргала из лековитите калища и да се налива с минерални води, побързах да телеграфирам на Бингови и да оповестя пристигането си. Пътят не беше кратък и затова се появих в имението им доста късно – имах време колкото да се преоблека за вечеря. Бях нахлузил официалния си костюм и тъкмо предкусвах аперитива и богата трапеза, когато вратата се отвори и на прага застана Бинго.

- Здравсти, Бърти – поздрави ме той. – А, Джейвс!

Думите му прозвучаха някак вяло и затова, докато си връзвах вратовръзката, метнах към Джейвс един многозначителен поглед. От израза му подразбрах, че това, което ми бе направило впечатление, не е

убягнала и на него – а именно, че нашият домакин не беше никак ведър. Челото му бе набраздено, очите – изгубили обичайния си блясък, а общият му вид напомняше на труп, престоял няколко дена във водата.

– Какво има, Бинго? – разтревожено попитах аз приятеля си от детинство. – Имаш плесенясал вид. Да не те е сполетяла някаква чума?

– Сполетя ме.

– Кое?

– Чумата.

– Какво значи това?

– Значи, че чумата е въщи. – И Бинго се изсмя неприятно, кудкудякащо, като че си бе изгубил едната сливица.

Нищо не разбрах. Старото другарче ми задаваше гатанки.

– Имам чувството, старо другарче, че ми задаваш гатанки. Ти нямаш ли същото чувство, Джийвс?

– Да, сър.

– Имам пред вид онази Шайк – поясни Бинго.

– Каква шайка?

– Лора Шайк. Не си ли спомняш...

– А, о, ами да, разбира се. Съученичката. Още ли е тук?

– Да, и няма намерение да си тръгва. Роузи направо е откачила по нея. Слуша я със зейнала уста.

– Значи, обаянието на отминалите години още държи топло?

– Ти го каза – съгласи се Бинго. – Тия женски училищни приятелства направо ме изумяват. Те сякаш се хипнотизирват една друга. Не го разбирам това. Ние, мъжете, не сме така. Ето, и ние с теб, Бърти, бяхме съученици, но – Боже мой! – не бих могъл да гледам на теб като на някой Айнщайн.

– Нима?

– И не смятам всяко твое възклицание за бисер на мъдростта.

– Защо не, ако смея да попитам?

– А ето че тази Шайк е нещо голямо за Роузи. Жена ми е като мека глина в ръцете ѝ. Ако се интересуваш как едновременната първокласна райска градина е била погубена от машинациите на Змията, огледай се около себе си.

– Добре де, какво толкова е станало?

– Лора Шайк – заобяснява Бинго с невиджано озлобление – е побъркана на тема храна, гръм да я тръшне дано! Заяви, че сме се тъпчели прекалено много и прекалено бързо, след като изобщо не било нужно да ядем, а само да закусваме леко с ряпа и други такива гнусотии. А Роузи,

вместо да ѝ скръцне със зъби и да ѝ каже да си гледа работата, я зяпа с обожание и попива всичко с порите си. В резултат, кухнята ми е в руини и аз денонощно гладувам. Като ти кажа, че трапезарията ми не е виждала баница с месо от една седмица, сигурно ще ме разбереш.

В този момент удариха гонга за вечеря.

– И за какъв дявол продължават да го блъскат това нещастно желязо? – продължи да се оплаква Бинго. – Напълно е излишно. Да не забравя, Бърти, искаш ли едно аперитивче?

– Как да не искам!

– Искаш, ама няма! Вече не поднасяме аперитиви. Приятелката обяви, че разяждали стомашните клетки и разбълниквали храносмилателните сокове.

Аз се стъписах. Не бях допуснал, че злото е добило такъв размах.

– Ама как, никакви аперитиви?!

– Никакви. И бъди благодарен, ако вечерята не е постна.

– Бинго! – възкликнах аз, разчувстван и потресен до дън душа. – Трябва да действаш! Трябва да се наложиш! Трябва да тропаш с крак! Трябва да заемеш твърдо становище! Трябва да им покажеш, че ти си господарят в тази къща!

Той ме изгледа продължително и много особено.

– Женен ли си, Бърти?

– Много добре знаеш, че не съм!

– И без това щях да се досетя. Хайде, тръгвай.

Е, вечерята не беше чак постна, но това е най-много, което мога да кажа за нея. Скромно, необилно, невесело похапване – унизително оскръбление за горкото ми стомахче след многочасовото изнурително пътуване. А малкото, което все пак бе поднесено, се обръщаше на пепел в устата ми в резултат от приказките на госпожица Лора Шайк.

При по-щастливи обстоятелства и ако не бях предупреден за извратената ѝ черна душа, госпожица Шайк би ме впечатлила приятно при тази наша първа среща. Всъщност беше доста хубаво момиче, с малко по-силни черти, отколкото е необходимо, но въпреки това бе привлекателна в допустимите граници. Но дори да беше сияйна красавица, пак не би ѝ провървяло с Бъртрам Устър. Това, което тя приказваше, би отвратило всеки здравомислещ мъж дори от прекрасната Елена. Устата ѝ не спря да мели и не след дълго ми стана пределно ясно защо душата на Бинго бе пронизана от нажежен шиш. Разговорът ѝ се въртеше изключително около храната и склонността на Бинго да я поглъща в

противоестествено големи количества, като по този начин нанасял жесток удар на стомашните си сокове. Моите стомашни сокове явно не я интересуваха особено и тя остави присъстващите с впечатлението, че няма да има нищо против, ако Бъртрам Устър се пръсне от безразсъдно плюскане. Беше съсредоточила силите си единствено върху Бинго като човек, който заслужава да бъде спасен от неминуема гибел. Забила в него поглед като жрица в своя любим, но непослушен ученик, тя му разказа най-подробно какво става вътре в стомаха му, щом като продължава да се тъпче с продукти, които не съдържат разтварящи мазнините витамини. Разпростря се без задръжки на тема протеини, въглехидрати и физиологичните нужди на средния индивид. Не беше от момичетата, които говорят иносказателно, а доста откровеният анекдот за някакъв човек, отказал да изяде полагаемите му се сливи, ме принуди да си свия знамената още преди десерта.

– Джийвс – казах му аз на лягане, – тази работа не ми харесва.

– Така ли, сър?

– Да, Джийвс, не ми харесва. Твърде съм загрижен. Нещата са много по-зле, отколкото изобщо допусках. Ако господин Литъл те е оставил преда вечеря с впечатлението, че тази Шайк просто изнася поучителни лекции на тема правилното хранене, то случаят съвсем не е такъв. Като нагледна илюстрация на своите доводи тя използва самия господин Литъл. Бих казал, че го критикува.

– Нима, сър?

– Да. Открито. Непрекъснато му повтаря, че прекалено много яде, прекалено много пие и лапа като ненаситно добиче. Яд ме е, че не чу сравнението, което тя направи между неговия начин на хранене и гастрономическите склонности на хипопотама. Бинго остана като цапнат с мокър парцал. А най-зловещото в цялата история е одобрението на госпожа Бинго. Такива ли са жените, кажи ми? Все така ли посрещат с разтворени обятия критиките, насочени срещу господаря и повелителя?

– Те като правило не възпрепятстват съветите на незаинтересована общественост, целяща усъвършенстването на техните съпрузи.

– Затова ли са така изпити женените мъже?

– Да, сър.

Бях имал предвидливостта да го изпратя до килера за кутия бисквити и сега замислено хрупах.

– Знаеш ли какво си мисля, Джийвс?

– Не, сър.

– Мисля си, че господин Литъл изобщо не си дава сметка за

машабите на опасността, надвиснала над семейното му щастие. Вече започвам да разбирам какво значи да си женен. Ясна ми е работата. Желаете ли да чуеш до какво се свежда всичко, Джейвс?

– Извънредно много, сър.

– Работата е следната: вземи две птички. Те се оженват и известно време всичко е смях и веселие. Женската смята, че другарчето ѝ е най-голямата работа на този свят и най-доброто, което може да сполети едно момиче. За нея той е, така да се каже, цар. Тя му се възхищава. В гнездото цари всеобща радост.

– Напълно сте прав, сър.

– После, ако мога така да се изразя, постепенно, малко по малко, в душата ѝ започва да се намърдва разочарованието. Тя вижда как той поглъща рохко сварени яйца и сиянието около него започва да се разсейва. После го наблюдава как се справя с пържолата и сиянието продължава да бледнее. И така нататък, и прочие и прочие, ако ме следиш добре.

– Много добре следя мисълта ви, сър.

– А сега внимавай, Джейвс, защото вече хващам бика за рогата. Обикновено всичко е наред, защото разочарованието, както вече изтъкнах, измества ореола бавно и постепенно и женската има време да се приспособи. Но в случая с младия Бинго, поради неприличните изяви на Шайк, разочарованието е внезапно и спонтанно, без предварителна подготовка. Бинго бива представен на госпожа Бинго като боадушвач в човешки облик, фрашкан до гуша с гнусни, при това с увредени вътрешни органи. Шайк изгражда в съзнанието на госпожа Бинго образа на мъж с три брадички, изцъклени от преяждане очи и пулсиращи на слепоочието вени. Още няколко такива изказвания – и любовта я пиши бегала.

– Така ли смятате, сър?

– Убеден съм. Никаква любов не е в състояние да издържи на такова напрежение. По време на днешната вечеря Шайк на два пъти сподели с нас такива неща за дебелилото черво на Бинго, каквито не съм допускал, че са възможни в смесена компания дори в тези разюздани следвоенни времена. Разбираш какво имам предвид. Не можеш да правиш на пух и прах дебелилите черва на един мъж, без жена му да се позамисли. Опасността според мен е следната – още малко такива приказки и госпожа Бинго ще реши, че няма какво повече да протака и единственият изход е да си потърси нов модел съпруг.

– Твърде обезпокоително, сър.

– Трябва да направим нещо, Джийвс! Ти трябва да действаш! Ако не успееш да смачкаш тази Шайк в зародиша ѝ, край на семейното гнездо! Работата е там, че госпожа Бинго е романтичка и това влошава извънредно много положението. Жени като нея, дето смятат, че са си пропилили деня, ако не са избълвали поне пет хиляди думи, изпълнени с не-га и лиги, са склонни да копнеят за туй-онуй и в най-розовите времена. Мастилото, така да се каже, им влиза под кожата. Не бих се учудил, ако в душата ѝ се е промъкнало от самото начало едно такова мъничко съжаление, че Бинго не е от калибъра на силните, горди англичани с тъжни, неразгадаеми погледи, мускулести чувствени ръце и ботуши за езда, с каквито е пренаселила книгите си. Нали ме разбираш?

– Много добре, сър. Искате да кажете, че критичните забележки на госпожица Шайк ще послужат като повод да се измести неформулираното до този момент разочарование от сферата на подсъзнателното в тази на съзнателното.

– Я пак го кажи, Джийвс! – примолих се аз, тъй като явно изоставах от него на няколко метра.

Той отново ми сервира същата доза.

– Сигурно имаш право – реших да се съглася аз. – Важното е в случая да се справим с тази напаст Шайк. Как смяташ да подходиш към така създалото се положение?

– Боя се, че за момента не разполагам с никакво предложение, сър.

– Е, хайде, Джийвс!

– Да, сър, боя се, че е така. Може би след като видя въпросната дама...

– Искаш да изучиш психологията на индивида ли?

– Точно така, сър.

– Не знам как да уредим този въпрос. Все пак не можеш да се залостиш до масата и да попиваш всяка нейна дума.

– Тази трудност действително съществува, сър.

– Най-добрият ти шанс според мен ще бъде, когато потеглим в четвъртък за надбягванията в Лейкнъм. Ще натъпчем кошниците със суха храна и ще хапнем на чист въздух, така че нищо няма да ти пречи да се подвизаваш край нас и да раздаваш сандвичи. Моят съвет е да наточиш уши и да бъдеш наблюдателен.

– Много добре, сър.

– Значи се разбрахме, Джийвс. Искам те там с ококорени очи и наострени уши. А междувремежно изтичай пак до долу и виж дали няма да докопаш още една кутия от тези бисквити. Страшно ми трябват.

Утринта на надбягванията в Лейкнъм се оказа слънчева и страхотна. Случаен наблюдател би забелязал, че светът е екстра. Беше от онези дни, които се случват понякога късно есен – слънцето се блещи, птичките натискат клаксоните и във въздуха се усеща стипчив тонизиращ привкус, от който кръвта започва да препуска из вените като изгървана.

Лично аз обаче не бях във възторг. Тонизиращият ефект ме бе докарал до такава невиджана форма, че още не бях закусил и вече се питах какво ли ще има за обяд. А при мисълта какво ще обядваме, ако Шайк си наложи волята, направо ми се подкосиха краката.

– Страхувам се от най-лошото, Джийвс – споделих аз. – Снощи на вечеря тя подметна, че от моркова по-полезен зеленчук нямало, тъй като въздействието му върху кръвта и красотата на кожата било ненадминато. Аз лично съм изцяло „за“ всичко, което би освежило кръвта на Усър. Освен това нямам нищо против да доставя на местното население естетическа наслада с вида на лъскавите си розови бузки. Но не и с цената на това да обядвам сурови моркови. Така че, за да се избегнат всякакви недоразумения и кални номера, предлагам към личната ти кошница да добавиш някой и друг сандвич за младия господар. Не бих искал да ме сварят със смъкнати гащи.

– Много добре, сър.

В този момент се появи и самият Бинго. От много време не бях го виждал в такова слънчево настроение.

– Надзиравах опаковането на кошницата с провизиите, Бърти – осведоми ме той. – Стоях неотлъчно до рамото на иконома и се погрижих да няма никакви недоразумения.

– Всичко наред ли е? – облекчено въздъхнах аз.

– Няма накъде повече.

– Никакви моркови?

– Нито един! Има сандвичи с шунка – взе да изброява той с любовен блясък в очите, – сандвичи с език, твърдо сварени яйца, омари, варени пилета, консерви риба, кейк, две бутилки френско вино, отлежал коняк...

– Звучи приятно – одобрих аз. – А ако после ни се приеде нещо, ще отскочим до най-близкото заведение.

– Какво заведение?

– Там наблизо няма ли кръчмичка или нещо такова?

– В радиус от няколко мили няма ни една керемида! Ето защо бях толкова притеснен да не стане някой номер със сухата храна. Полето,

където провеждат надбягванията, е пустиня без оазис. Смъртоносна клопка. Онзи ден се запознах с един, който ми каза, че миналата година, като отворил кошницата, се оказало, че шампанското изгърмяло вътре и заедно с горчицата и майонезата се било просмукало в шунката, която от своя страна се смесила с рокфора, образувайки по този начин твърде интересен пастет. Пътят бил неравен и колата много се друсала.

– И какво направил?

– Ами изял пастета, друга храна нямало. Твърдеше, че вкусът е още в устата му.

При нормални обстоятелства не бих подскочил от радост, щом разбира, че ще се пътува в следния ред: Бинго и госпожа Бинго в тяхната кола, а Шайк и аз в моята, с Джийвс на задната седалка. Но при така сложилите се обстоятелства това си имаше своите преимущества. Джийвс щеше да изучава тила ѝ и да си вади заключения, а аз можех да завържа с нея разговор и да му дам да разбере що за птица е Шайк.

Така че, още с тръгването отпочнах разговор, а тя не чакаше да я подканям и даде от себе си максимума, та чак докато пристигнахме на местоназначението. Няма защо да ви описвам облекчението, с което паркирах зад едно дърво и изскочих навън.

– Слушаше ли внимателно, Джийвс?

– Да, сър.

– Костелив орех, какво ще кажеш?

– Безспорно, сър.

Бинго и госпожа Бинго се приближиха до нас.

– Първото състезание започва чак след половин час – осведоми ни моят приятел. – Така че най-добре първо да хапнем. Хайде, Джийвс, давай кошницата.

– Моля, сър?

– Кошницата с обяда – поясни Бинго любвеобилно и си облиза устните.

– Кошницата не е в колата на господин Устър, сър.

– Какво!

– Предположих, че е във вашата кола, сър.

Не съм виждал слънцето да залезе с такава бързина от нечие лице, както в случая с Бинго. Той изстена гръмко.

– Роузи!

– Кажы, котенце?

– Ошницата! Кобядът!

- Кое, зайо?
- Кошницата с обяда!
- Кажи, миличко?
- Забравили сме я!
- Нима? – попита госпожа Бинго.

Признавам, че никога не е падала по-ниско в очите ми. Познавах я като жена, способна да отдаде дължимото на сервираната маса. Преди години, когато леля ми Далия й задигна готвача-французин Анатоли, тя я нарече с епитети, които силно ме впечатлиха. А ето, че сега, когато научаваше, че е зарязана наред голата прерия без троха хляб и лъжица супа, единственото, което имаше да каже по въпроса, бе това вяло „Нима?“. Не си бях дал ясна сметка до каква степен се е оставила да бъде смазана от властното обезкостяващо присъствие на Шайк.

Самата Шайк падна дори по-ниско.

– Толкова по-добре – изрече тя, а гласът ѝ преряза Бинго като с нож. – Най-здравословно е да се прескача обяда. Ако изобщо се обядва, то трябва най-много да съдъвкваме добре няколко орехови ядки, един банан и стъргани моркови. Всеизвестен факт е, че...

И тя продължи да обяснява надълго и нашироко какво представляват стомашните сокове, и то по начин, крайно неподходящ за компания, в която присъстват джентълмени.

– Видя ли, миличко? – каза накрая госпожа Бинго. – Ще се почувстваш толкова по-добре, като не се натъпчеш с трудномилаема храна. Нищо по-хубаво от това не можеше да ни се случи.

Бинго я изгледа продължително.

– Ясно – рече. – Нали ще ме извините – ще отида някъде, където мога да се веселя, без това да предизвика нечии коментари.

Видях как Джийвс се отдалечава многозначително и го последвах с искрица надежда в сърцето. Доверието ми в него не остана излъгано. Беше се запасил с достатъчно сандвичи за двама, че и за трима. Подсвирих на Бинго и той се присъедини към нас, така че се подкрепихме скришом зад живия плет. След това Бинго хукна да се съветва с агентите по залагането, а Джийвс се изкашля.

– Да не глътна нещо накриво?

– Не, сър, благодаря. Просто исках да изразя надеждата, че не ме упрекувате, задето си позволих подобна волност.

– Какво си си позволил?

– Да сваля кошницата от колата малко преди да потеглим, сър. Разтреперих се като лист. Изцъквих се насреща му. Смразен. Поразен до

дъното на възмутената ми душа.

– Ти ли, Джийвс? – изрекох със същия глас, с който Цезар се е обърнал към проболия го с остър предмет Брут. – Нима искаш да кажеш, че ти злоумишлено, ако това е думата...

– Да, сър. Прецених, че това ще е най-здравомислещата политика, към която е редно да се ориентираме. Не би било благоразумно, сметнах, да допуснем госпожа Литъл, предвид настоящите ѝ настроения, да бъде очевидец на това как господин Литъл се храни в рамките на мащаба, очертан от неговите собствени думи рано тази сутрин.

Проумях.

– Вярно, Джийвс! – съгласих се замислено. – Сега вече разбирам. Ако младият Бинго има някакъв недостатък, той е, че в обществото на сандвич с шунка е склонен да освирепее. И друг път съм го придружавал на излети, и то нееднократно, и начинът, по който пристъпва към най-обикновения сандвич с език, силно наподобява царя на животните в момента, в който е хвърлил око на някоя антилопа. А ако на хоризонта са се задали освен това омари и варени пилета, признавам, че гледката би могла да потресе и най-любящата съпруга. И все пак... въпреки всичко...

– Въпросът има и друг аспект, сър.

– Какъв?

– Един цял ден без храна, прекаран на свеж есенен въздух, би могъл да промени становището на госпожа Литъл и тя да престане да гледа със същото съчувствие и съучастие на схващанията на госпожица Шайк за диетичното хранене.

– Искаш да кажеш, че гладът ще я застърже и госпожа Б. ще е готова да захапне тази Шайк, щом тя ѝ изтъкне каква радост е за стомашните сокове да си дадат един ден почивка?

– Точно така, сър.

Но аз поклатих глава. Неприятно ми беше да поля със студен душ възторга му, но нямаше как.

– Зарежи тая идея, Джийвс. Боя се, че не си проучил нежния пол с моята задълбоченост. За една жена пропуснатият обяд е празна работа. Женското отношение към обяда е известно с престъпното си лекомислие и нехайство. Голямата ти грешка, Джийвс, е, че си обърнал обяда със следобедния чай. Както е известно, адът не познава нищо по-развихрено от жена, която си иска чая и няма как да го получи. Тогава и най-благият екземпляр от този човешки вид се превръща в експлозив, готов да се възпламени и от най-невзрачна искра. Но не и обядят, Джийвс. Не

съм допуснал, че тази проста истина не ти е известна – на човек с твоята общопризната и всеизвестна ерудиция!

– Несъмнено сте прав, сър.

– Виж, ако можеше да уредиш въпроса госпожа Литъл да се лиши от следобедния си чай... Но това са безумни и празни бленувания. Дотогава тя ще се е завърнала в родното гнездо, заобиколена от изобилие. Пътят е само един час с кола. Последното надбягване свършва преди четири. В пет часа госпожа Бинго ще е подгънала удобно крак пред масата и ще пирува с препечени филийки, обилно намазани с масло. Съжалявам, Джийвс, но замисълът ти от самото начало е обречен на провал. Никакъв шанс. Сапунен мехур.

– Оценявам по достойнство изтъкнатите от вас аргументи, сър. Казаното е съвършено вярно.

– За жалост е така. Но какво да се прави? Остава ни да се върнем при конете и да се опитаме да спечелим от залаганията един-два чувала злато.

Дългият ден, дето се вика, пълзеше към своя край. Не бих казал, че се забавлявах без задръжки. Бях твърде угрижен, ако разбирате какво искам да кажа. От време на време подбрани тълпи местни коне, явно болни от шап и яздени от дебели фермери, се опитваха да подтичват по пистата, но аз ги следях с безразлично око. Най-важното, за да навлезеш в духа на тези селски празници, е да си погълнал солиден калоричен обяд. Махни обяда и какво ти остава? Скука. Колко пъти през този ден ми минаха недоброжелателни мисли по джийвсов адрес! Той явно издишаше. И невръстно дете би се досетило, че от подобен замисъл нищо не може да излезе.

В края на краищата, щом като една средностатистическа жена твърди, че се е наобядвала обилно, след като е сдъвкала два макарона и половин еклер, как да очакваш от нея да тропне с крак, защото си я лишил от сандвич? И дума не може да става. Направо нелепо! Толкова тъпо, че нямам думи. Единственото, което Джийвс постигна с малоумните си опити да бъде изобретателен, бе да породи в мен усещането, че във вътрешностите ми се ровят кокошки, и непреодолимия копнеж да си бъда у дома.

Затова си представете облекчението, което изпитах, когато вечерните сенки взеха да се съгъстват и госпожа Бинго обяви намерението си да закрие празненството.

– Ще имате ли нещо против да не присъствате на последното

надбягване, господин Устър? – попита ме тя.

– Дори с удоволствие – сърдечно откликнах аз. – Последното надбягване не значи нищо в моя живот. Освен това вече съм спечелил шилинг и половина, а човек трябва да се откаже от залагането, докато салдото е положително.

– Ние с Лора решихме да се приберем у дома. Ще ми се по-раничко да седна на чашка чай. Бинго обаче иска да поостане, затова реших да ви помоля да ни закарате с нашата кола, а той ще се върне после с вашата заедно с Джийвс.

– Дадено!

– Знаете ли пътя?

– Да, разбира се. Все направо до завоя при езерото, а оттам се цепи право през полето.

– Оттам и аз го знам.

Изпратих Джийвс да докара колата и не след дълго вече се носехме бодро с нея. Краткият следобед бе на привършване и въздухът бе захладял. Вечерта се очертаваше мъглива – от онези, в които мислите на човек от само себе си се отклоняват по посока на горещия скоч с няколко капки лимонов сок. Натиснах газта до дъно и покрихме първите петшест мили за много добро време.

При езерото завих на изток и трябваше леко да намалая, защото се отклонихме по един доста неравен страничен път. Не познавам друго кътче на Англия, където човек да се чувства толкова извън географията, както в черните пътища на графство Норфък. От време на време срещаме по някоя и друга крава, но иначе светът бе изцяло на наше разположение.

Отново взех да си мисля за горещия скоч и колкото повече го мислех, толкова повече ме влечеше. Интересна работа обаче как се различават хорските мнения по въпроса какво трябва да се пие в такъв момент. Предполагам, че именно това има предвид Джийвс, когато говори за психологията на индивида. Има хора в моето положение, които биха гласували в полза на халба бира, а идеята на Шайк за ободрително пиетие се оказа – както тя подробно ми обясни на идване – чаша хладка вода или по липса на такава малко плодов ликьор, както го нарече тя. Той се получавал като се накисне шепа стафиди в малко студена вода и се прибавят четири капки лимонов сок. След това по всяка вероятност камиш приятелките си, организираш оргия и на другата заран погребваш трупите.

Лично аз не хранех съмнения. Нито миг не се колебах. Дайте ми

горещ скоч с малко вода – ударението пада на скоча, ако обичате, а с H₂O-то да се внимава. Кристалната чаша ми се усмихна през мъглата на пътя и ме помами галъвно с пръст, сякаш ми казваше: „Кураж, Бъртрам! Още малко остана!“ И аз с удвоена енергия зарих копито в газта и се опитах да вдигна стрелката до осемдесет в час.

Вместо това, не знам дали ме разбирате, тя се поколеба някъде на петдесет, след което явно махна с ръка и реши да зареже всичко. Внезапно и неочаквано – и едва ли някой се изненада повече от мен самия – колата изхърка немощно като заклан лалугер и се закова на място. А ние се озовахме наред пустините на Норфък насаме с падащия мрак и ледения вятър, който носеше аромат на птичи тор и гнило крмно цвекло и потрепваше с мразовит пръст по гръбначния ми стълб. Пътничките на задната седалка надигнаха глас.

– Какво става? Какво има? Защо спряхте? Защо не продължавате?

Обясних им.

– Аз не съм спрял. Колата спря.

– Защо спря?

– А! – отвърнах аз с мъжествена откровеност, която много ми отива. – Представа си нямам.

Аз, знаете ли, съм от онези шофьори, които не слизат от колите, но си нямат намек от представа какво се крие под капака на мотора. Политиката, към която неизменно и твърдо се придържам, е следната: завърташ ключа, натискаш педала и оставяш останалото на Природата. Ако нещо стане, звъня на „Пътна помощ“. Тази система ми е служила вярно и неизменно, но в настоящия случай до най-близката „Пътна помощ“ имаше поне безброй мили. Обясних всичко това на крехките създания, поверени на топлите ми грижи, а в отговор получих от Шайк едно „Фу!“, което за малко да ми издуха шапката. Тъй като съм израснал сред подобрена тълпа от лели и други роднини от женско естество, които от люлка ме имат меко казано, за гламав, аз съм всепризнат познавач на „фу“-тата, така че най-отговорно мога да ви уверя, че, съдейки по тембъра и жизнеността на нейното, Шайк се нареждаше едва ли не в категорията на леля Агата.

– Може би ще изясня какво й има – обяви тя, като се поуспокои. – Разбирам от коли.

И като слезе, взе да наднича в търбуха на превозното средство. Изкуших се да изкажа предположението, че стомашните му сокове са се вкиснали поради липса на разтварящи мазнините витамини, но се въздържах. Много съм наблюдателен и останах с впечатлението, че

моментът и настроението на околните не са подходящи.

А всъщност за малко да изляза прав. След като порови с недоволен вид из машинарията, Шайк внезапно бе озарена от проникновение. Подложи го на проверка и то взе, че излезе вярно. В резервоара нямаше и капка бензин. С други думи, тотална липса на разтварящи мазнините витамини. Оттук нататък можехме да задействуваме мотора само със силата на обединените си воли.

Уверен, че от какъвто и ъгъл да разгледат тъжната случка, двете по никакъв начин не биха могли да стоварят вината отгоре ми, аз живнах – дотам, че се осмелих да произнеса едно бодро: „Виж ти!“

– Няма бензин, а? – продължих аз. – Можете ли да си представите?

– Но Бинго спомена тази сутрин, че ще напълни резервоара догоре! – обади се госпожа Бинго.

– Сигурно е забравил – рече Шайк. – Напълно му прилича!

– Какво значи това? – поиска да разбере госпожа Бинго и в гласа й долових нещо по-така.

– Това значи, че от него може да се очаква да забрави да зареди колата – поясни Шайк също с по-такъв глас.

– Много ще ти бъда задължена, Лора – сети се най-сетне госпожа Бинго, че е предана съпруга, – ако се въздържаш да критикуваш мъжа ми.

– Фу! – заяви Шайк.

– И хич не ми фукай!

– Ще фукам, колкото ми се фука!

– Момичета, момичета – намесих се аз. – Момичета, момичета, момичета!

Сега, ако ме питате, веднага ще ви кажа, че това е безразсъдно изказване. Един от последните уроци, които ни дава животът, е, че при подобни размени на реплики между нежните създания ние, мъжете, трябва да се оттеглим зад линията на хоризонта, да се свием на кълбо и изобщо да подражаваме на благоразумните опосуми, които, щом подушат опасност, веднага се правят на умрели и дори стигат дотам, че закачат траурен креп на вратите си и инструктират своите приятели да мърморят под носа си колко им е мъчно. Единственото, което постигнах с успокоителната си намеса, бе, че Шайк се нахвърли отгоре ми като прегладняла стръвница.

– Е? – попита тя. – Какво възнамерявате да предприемете, господин Устър?

– Че какво мога да предприема?

– Ей, там виждам някаква къща. Допускам, че дори на вас ви е по силите да отидете и да помолите за малко бензин.

Огледах се. Вярно бе, имаше къща. В един от прозорците на долния етаж пробляскваше светлинка, говореща на набитото око за наличието на данъкоплатец.

– Страхотна идея! – подмазах се аз. – Първо ще побибипкам с клаксона, за да ги известя за нашето присъствие, а сетне ще пристъпя към светкавични действия.

И аз забибипках, постигайки с това задоволителен резултат. На фона на прозореца незабавно се откри нечия фигура, която дружелюбно и гостоприемно замаха с ръце. Гледката беше насърчителна и стимулираща уморения пътник, така че аз забързах към входната врата и бодро я фраснах с чукчето.

Резултат имаше още при първия удар. Преди да съм вдигнал чукчето за „бис!“, някой го изтръгна от ръката ми. Вратата се разтвори рязко и широко и на прага застана някакъв тип с очила, а зад очилата му се четеше израз на сподавена болка. Явно го глождеше тайна скръб.

Много ми домъчня за него, но тъй като и аз си имах неприятности, реших незабавно да пристъпя към дневния ред.

– Вижте... – започнах.

Косата на появилия се имаше чорлав и щръкнал вид и в момента на моето преговаряне, явно загрижен да я запази в това й състояние, той прекара през нея разтреперана ръка. Чак тогава забелязах, че очилата му проблясват враждебно.

– Вие ли вдигахте този адски джангър? – прекъсна ме той.

– Ами да. Аз бибипках.

– Натиснете клаксона още веднъж... още един-единствен път – ниско и сподавено заговори моят събеседник, – и аз ще ви разкъсам с голи ръце на невидими с невъоръжено око късчета. Жена ми излезе и след безброй часове робски труд аз успях най-сетне да приспя бебето, за да пристигнете вие и да вдигнете тази гюрултия с проклетия си клаксон. Какво искате да кажете с това, чумата да ви тръшне?

– Ами...

– Ето какво – реши да направи равносметка мъжът. – Още веднъж ми свирнете – само да чуя един лек самотен повей от това, което бих могъл да нарека бледа сянка на нещо смътно наподобяващо клаксон – и дано Господ се смили над душата ви!

– Аз пък исках малко бензин.

– А ще получите един по ухото!

И като затвори вратата с предпазливостта на човек, пъдещ муха от спящата Венера, той излезе от моя живот.

Като цяло жените са склонни да се отнасят непочтително към претърпелия поражения воин. При завръщането си не бях приет с въодушевление. Общото впечатление, с което ме оставиха, бе, че Бъртрам се е показал недостоен за своите предци-кръстоносци. Постарах се, доколкото мога, да успокоя топката, но нали ги знаете жените... Когато си претърпял авария наред хладна есенна вечер, на хиляди мили от света, когато си пропуснал обяда и по всяка вероятност ще минеш и без следобедния си чай, голият чар трудно ще мине за задоволителен заместител на чашата животворна гореща течност.

Облаците толкова се съгъстиха над главата ми, че аз изчаках малко, промърморих нещо от рода, че ще отида да потърся помощ, и запреплитах крака по пътя в обратна посока. И, о Боже! Не бях извървял и половин миля, когато насреща ми блеснаха фарове и съзрях наред тази забравена от Господа пустиня приближаваща кола.

Препречих ѝ самопожертвователно пътя и се разкрехях както никога през живота си:

– Ей! Чуйте! Стойте! Един момент! Ей! Ой! Ай! Стоп! Една минутка, ако нямате нищо против!

Колата ме настигна и спря. Дочу се глас:

– Ти ли си, Бърти?

– А, Бинго! Ти ли си? Чуй, Бинго, колата ни се счупи! Бинго изскочи навън.

– Дай ни пет минутки, Джийвс. След това бавно тръгни напред.

– Много добре, сър.

Приятелят ми се присъедини към мен.

– Ама чакай, пеша ли ще вървим? – разтревожих се аз. – Недей така!

– Да, момко, ще вървим, при това предпазливо. Искам да се уверя в едно нещо. Бърти, ти как ги остави? Бяха ли се разгорещили?

– Донякъде.

– Забеляза ли симптоми на скарване, на размяна на хапливи забележки между Роузи и Шайк?

– Цареше известно оживление.

– Я, ми разкажи!

Разправих му на какво бях свидетел. Бинго ме изслуша напрегнато.

– Бърти – каза ми той, докато вървахме. – Ти си свидетел на криза в живота на твоя стар приятел. Не е изключено висенето около

обездвиженото возило да принуди Роузи да прозре онова, което отдавна трябваше да прозре – а именно, че Шайк е негодна за човешка консумация и трябва да бъде изритана навън, където да вие от студ и да скърца със зъби. Не че ще заложи и последния си грош на това, но какви по-странни работи са се случвали. Роузи е най-сладкото момиче на този свят, но като всички жени започва да нервничи, когато наближи часът на следобедния чай. А днес, след като пропусна и обяда... Чуй!

Той ме сграбчи за ръката и ние се заковахме на място. Напрегнато. С изблещени очи. Откъм пътя се дочуха гласове и само част от секундата ни беше достатъчна, за да разберем, че госпожа Бинго и Шайк си изясняват някои неща.

Никога преди не бях чувал истински, неподправен женски скандал и трябва да призная, че бях дълбоко впечатлен. По време на отсъствието ми събитията явно се бяха развили твърде мащабно. Двете приятелки бяха стигнали етапа, когато започват да се ровят из миналото и да вадят на показ мръсното си бельо. Госпожа Бинго тъкмо казваше, че Шайк никога нямало да влезе в отбора по хоккей на трева в тяхната „Света Адела“, ако не се била подмазвала на капитана на отбора по такъв гаден начин, че като си спомнела дори сега, след толкова години, отново ѝ се гадело. Шайк отвърна, че досега се била въздържала да спомене този факт, тъй като винаги била привърженичка на принципа миналото да се остави на мира, но ако госпожа Бинго си въобразявала, че тя не знаела, че госпожа Бинго била спечелила наградата по Светото писание, като вкарала контрабанда в изпитната зала списък на всички библейски царе, затъкнат в моряшката ѝ блузка, то тя, госпожа Бинго, много се лъжела. Освен това, продължи Шайк, госпожа Бинго също така безкрайно се заблуждавала, като си въобразявала, че тя, Шайк, възнамерявала да остане още една нощ под покрива ѝ. Тя, Шайк, била решила да я навести в момент на слабост, в момент на душевна доброта, тъй като била убедена, че тя, госпожа Бинго, е самотна и има нужда от интелектуална компания. А сега намерението ѝ било, ако провидението се притече на помощ и я измъкне от тази трижды проклетата кола, да хукне назад при куфарите си, да ги стегне и да отпраши със следващия влак, дори ако той е влакът, който разнася млякото и спира на всяка гара. Била готова и пеша да тръгне за Лондон, но не и да понесе още една нощ под покрива на госпожа Бинго.

Отговорът на госпожа Бинго беше многословен и красноречив и заsegна факта, че през последния срок от пребиваването им в „Света Адела“ някоя си Симпсън ѝ казала (на госпожа Бинго), че някоя си Уодзли

й казала (на Симпсън), че Шайк, преструваща се на нейна приятелка (на госпожа Бинго), била споделила с нея (Уодзли), че тя (госпожа Бинго) не била в състояние да хапне една ягодка, без да се изприщи цялата, и не стига това, ами добавила и нещо по женски злобно за нейния (на госпожа Бинго) нос. Всичко можеше да се изрази с едно кратко: „Сега натрих ли ти го!“

Но когато Шайк взе да разказва как през живота си не се била смяла така, както когато прочела онази сцена от последния роман на госпожа Бинго, където момченцето на героинята умира от морбили, ние с Бинго разбрахме, че трябва да закрием събранието, преди да се е проляла невинна кръв. Джийвс се зададе с колата, Бинго измъкна от багажника бидон с бензин, скри го на удобно закътано местенце край пътя, след което ние зрелищно изскочихме пред смаяните жени.

– Привет, привет, привет! – жизнено се провикна Бинго. – Бърти ми каза, че нещо сте позакъсали.

– Ах, Бинго! – възкликна госпожа Бинго, а гласът ѝ вибрираше от съпружеска любов. – Слава Богу, че дойде!

– При това положение – намеси се и Шайк – ще мога най-сетне да се прибера и да си опаковам багажа. Ако господин Устър ми позволи да се възползвам от колата му, неговият прислужник би могъл да ме откара навреме за влака в шест и четвърт.

– Нима ни напускате? – учуди се Бинго.

– Напускам ви!

– Ах, колко жалко! – рече той.

Тя се настани до Джийвс и двамата отпратиха. След заминаването им настъпи кратко мълчание. Тъмнината ми пречеше да видя добре, но усещах как госпожа Бинго се бори между любовта към своето другарче в живота и естествената нужда да му изкаже мнението си по въпроса за неговия пропуск да напълни сутринта резервоара. В крайна сметка природата надделя.

– Знаеш ли, котенце – започна тя, – какво си разсеяно! Пропуснал си да заредиш на тръгване колата. Нали ми обеща да налееш бензин, обич моя?

– Разбира се, че налях, агънцето ми!

– Но резервоарът е празен, зайче!

– Не е възможно, мацинко!

– Лора каза, че е свършено празен!

– Лора е глупава коза! Бензин колкото щеш! По всяка вероятност са заяли зъбчатите колела на диференциала. И друг път се е случвало. Ей

сега ще оправя всичко, но не ми се иска да мръзнеш тук, докато се човъркам из мотора. Защо не отскочиш до онази къща и да ги помолиш да те почерпят чаша чай.

От гърлото на госпожа Бинго се изтръгна немощен вопъл.

– Чай! – прошепна тя с пресъхнали устни.

Наложи ми се да сложа край на Бинговите възжеления.

– Съжалявам, стари приятелю, но прочутото английско гостопримство, на което тъй разчиташ, се отлага до следващо нареждане. Къщата се обитава от зловещ бандит. Не съм срещал по-недружелюбен субект. Жена му била излязла някъде и той тъкмо приспал бебето. Този факт обаче хвърля сянка върху възгледите му за човечността. Ако почуваш дори едва-едва на портата му, никой няма да е в състояние да отговаря за живота ти.

– Глупости! – рече Бинго. – Я елате!

Той заблъска с чукчето и получи незабавна реакция.

– По дяволите! – издума Бандитът, изскочил изневиделица.

– Вижте – започна Бинго. – Каня се да оправям колата. Ще имате ли нещо против жена ми да влезе за малко да се постопли?

– Да – отвърна Бандитът. – Ще имам.

– Освен това бихте могли да я почерпите и чашка чай.

– Бих могъл – но няма да го направя!

– Няма?

– Няма! И, за Бога, говорете по-тихо! Какво сте се развикали! Нямаме представа що за бебе е това! Понякога се буди от падащ лист.

– Искам да си изясня положението – настоя Бинго. – Добре ли разбрах, че отказвате да дадете чаша чай на съпругата ми?

– Да.

– И ще оставите една жена да умре от глад?

– Да.

– Да, ама не! – заяви младият ми приятел. – Ако незабавно не се отправите към кухнята, не сложите чайника на печката и не започнете да режете филийки за препичане, аз ще се разкрещя и ще събудя бебето!

Бандитът посивя.

– Няма да го направите!

– Ще го направя!

– Сърце нямате ли?

– Нямам.

– Малко човещина?

– Нито капка.

Бандитът се обърна към госпожа Бинго. Дори в тъмното се виждаше, че е един сломен човек.

– Скърцат ли ви обувките? – попита смирено.

– Не.

– Влезте тогава.

– Благодаря ви – каза госпожа Бинго.

Тя се извърна за миг към мъжа си и погледът, с който го дари, бе от онези погледи, които изпадналите в беда благородни девиси са мятали към рицарите, пропъдили небезизвестните дракони. Поглед на обожаение и благоговейна почит. Ей такива погледи им дай на съпрузите!

– Любав моя! – прошепна тя.

– Обич ненагледна! – рече Бинго.

– Ангел мой!

– Безценно мое съкровище! Хайде, Бърти, ела да оправим колата.

Той напипа в тъмното бидона с бензина, напълни резервоара и завиши капачката. После си пое дълбоко дъх.

– Бърти! Срам ме е да си призная, но в течение на продължително то ни познанство имаше моменти, когато аз временно губех вяра в Джийвс.

– Не може да бъде! – ахнах аз, неговярвал на ушите си.

– Да, Бърти, така е. На моменти вярата ми в него, макар и много леко, се разклащаше. Питал съм се: дали не е загубил едновременните си дарби? Но нивга вече! Отсега нататък съм доверчив като невръстно дете. Всичко беше негова идея, Бърти. Той каза, че ако две жени внезапно се окажат в последния момент лишени от чашата си чай, то те ще се обърнат една срещу друга и ще си видят сметката. И ето резултата!

– Ама чакай, Джийвс не можеше да знае, че колата ще се развали наред пътя!

– Напротив! Той изпуснал бензина от резервоара, когато ти го изпрати да докара колата, и оставил само колкото да стигнете до някое място, където да няма жива душа да ви помогне. Той предвиди случилото се. От мен да знаеш, Бърти, че като Джийвс втори няма!

– Така е.

– Той е истинско чудо!

– Чудо на чудесата!

– Вълшебник!

– Бива си го. Тъпкан е с разтварящи мазнините витамини.

– Точно това исках да кажа. А сега да отидем да съобщим на Роузи, че колата е оправена, и да запрашим към дома, където ни чакат халби

бира.

– Никаква бира, старче! – твърдо се възпротивих аз. – Горещ скоч с малко вода и лимон.

– Ти си напълно прав! Усетът ти в това отношение е безпогрешен, Бърти. Значи, горещ скоч с малко вода и лимон!

КРАЙ

© 1930 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
Jeeves and the Old School Chum, 1930

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева

Художествено оформление: Момчил Колчев

Печатни коли 38. Формат 84/108/16

ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997

Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново

ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4540>]